

رُوی عَنْ
رَسُولِ اللَّهِ ﷺ

إِنَّمَا سَمِّيَ شَعْبَانُ لِأَنَّهُ يُشَعَّبُ فِيهِ خَيْرٌ كَثِيرٌ لِرَمَازَانٍ

شعبان را شعبان نامیده اند؛ چون در این ماه، خیر فراوانی برای رمضان،

منشعب می شود. (مستدرک الوسائل: ج ۷ ص ۴۸۴ ح ۸۷۱)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حضرت امام خمینی قدس سره:

در این ماه شعبان با «مناجات شعبانیه» که از اول تا آخر این ماه دستور خواندن آن وارد شده، خدای تبارک و تعالی را هیچ مناجات کردید؟ و از مضامین عالی و آموزنده آن در ایمان و معرفت بیشتر نسبت به مقام ربوبیت استفاده نمودید؟ درباره این دعا وارد شده که این مناجات حضرت امیر علیه السلام و فرزندان آن حضرت است؛ و همه ائمه طاهرین علیهم السلام با آن خدا را می خوانده اند؛ و کمتر دعا و مناجاتی دیده شده که درباره آن تعبیر شده باشد که همه ائمه علیهم السلام آن را می خوانده اند و با آن خدا را مناجات می کرده اند.

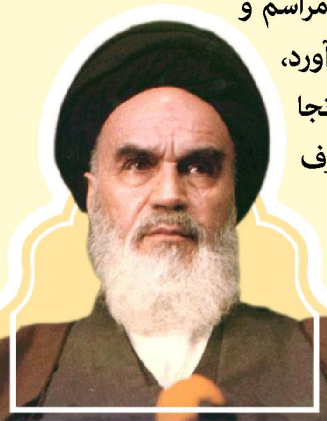
این مناجات در حقیقت مقدمه ای جهت تنبه و آمادگی انسان برای پذیرش وظایف ماه مبارک رمضان می باشد؛ و شاید برای این باشد که به انسان آگاه ملتفت انگیزه روزه و ثمره پر ارج آن را تذکر دهد.

در این مناجات می خوانیم: «إِلَهِی هَبْ لِي كَمَالَ الْإِنْقِطَاعِ إِلَيْكَ، وَأَنْزِرْ أَبْصَارَ قُلُوبِنَا بَضِيَاءَ نَظَرِهَا إِلَيْكَ، حَتَّى تَخْرِقَ أَبْصَارُ الْقُلُوبِ حُجُبَ النُّورِ فَتَصِلَ إِلَى مَعْدِنِ الْعِظَمَةِ، وَتَصِيرَ أَرْوَاحُنَا مُعَلَّقَةً بِعِزِّ قُدْسِكَ»؛ این جمله «إِلَهِی هَبْ لِي كَمَالَ الْإِنْقِطَاعِ إِلَيْكَ» شاید بیانگر این معنا باشد که مردان آگاه الهی باید پیش از فرار سیدن ماه مبارک رمضان خود را برای صومی که در حقیقت انقطاع و اجتناب از لذات دنیاست و این اجتناب به طور کامل همان انقطاع إلى الله می باشد، آماده و مهیا کنند.

کمال انقطاع به این سادگی حاصل نمی شود. احتیاج فوق العاده به تمرین، زحمت، ریاضت، استقامت و ممارست، دارد تا بتواند با تمام قوا از ما سوی الله منقطع گردد و به غیر خداوند توجهی نداشته باشد. تمام صفات وارسته انسانی در انقطاع کامل إلى الله نهفته است. و اگر کسی بدان دست یافت، به سعادت بزرگی نایل شده است. لیکن با کوچک ترین توجه به دنیا محال است انقطاع إلى الله تحقق یابد.

کسی که بخواهد روزه ماه مبارک رمضان را با آن آدابی که از او خواسته اند انجام دهد، لازم است انقطاع کامل

داشته باشد تا بتواند مراسم و آداب مهمانی را به جا آورد، و به مقام میزبان تا آنجا که ممکن است عارف گردد، (جهاد اکبر، ص: ۳۷)

این مناجات در حقیقت مقدمه ای جهت تنبه و آمادگی انسان برای پذیرش وظایف ماه مبارک رمضان می باشد؛

و دنبال آن این است: «إِلَهِی وَاجْعَلْنِي مِمَّنْ نَادَيْتَهُ فَاجَابَكَ وَ لَاحَظْتَهُ فَصَعِقَ لِجَلَالِكَ»؛ معنای این ها چیست؟ به حسب نظر آقایان ائمه علیهم السلام که همه، این را می خواندند، مقصودشان چه بوده است؟ «هَبْ لِي كَمَالَ الْإِنْقِطَاعِ إِلَيْكَ» یعنی چه؟ او «کمال الانقطاع» را از خدا می خواهد، با اینکه باید به سیر خودش واقع بشود. این باب، باب مرتبه سیر خود انسان است و او سیر خودش را از خدا می خواهد، این ها به چه معناست؟ «ابصار القلوب» چیست که با آن می خواهد نگاه کند به حق تعالی؟ این قلب و این بصر قلب چیست که با نور این بصر قلبی به حق تعالی نظر کند؟

بعد می فرماید همه این ها را به من بده که غایت این است: «حَتَّى تَخْرِقَ أَبْصَارُ الْقُلُوبِ حُجُبَ النُّورِ»؛ وقتی حجب نور را قطع کرد: «تَصِلَ إِلَى مَعْدِنِ الْعِظَمَةِ، وَ تَصِيرَ أَرْوَاحُنَا مُعَلَّقَةً بِعِزِّ قُدْسِكَ»؛ این یعنی چه؟ یعنی آویزان بشوم به او؟ این «صعق لجلال» که قرآن هم برای موسی علیه السلام می گوید، غیر آن فنایی است که این ها می گویند؟ مرتبه بر مرتبه بالا رفته تا آنجا که «ابصار قلوب» خرق کند همه حجاب ها را و بعد به معدن عظمت واصل شود. «معدن العظمة» چیست؟ این وصول چیست؟ غیر آن وصولی است که آن ها می گویند؟ آن وصول هم همین است: «فَتَصِلَ إِلَى مَعْدِنِ الْعِظَمَةِ». «معدن العظمة» غیر حق تعالی چیز دیگر می تواند باشد؟ معدن عظمت

معارف الهی نزدیک شده و نزدیک تر شده است. به خاطر مبارزه است؛ چون حق باید مبارزه کند. «الَّذِينَ آمَنُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ»؛ (نساء: ۷۶) بدون مبارزه‌ی با مستبدان و زورگویان و بدخواهان بشر و ظالمین و ستمگران نمی‌شود حق را پیش برد؛ مبارزه لازم است و پیغمبران این کار را کردند؛ و توحید، متضمن کلیات و اصول و خطوط اصلی این مبارزه است. (۱۳۹۷/۱/۲۵)

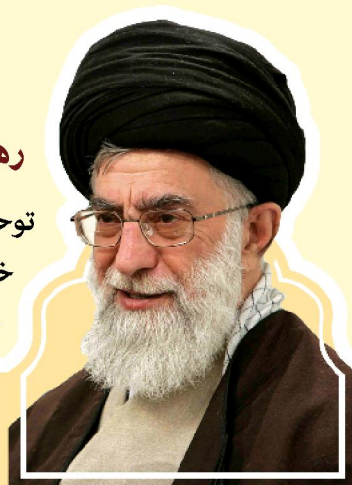
این ماه شعبان و ماه رمضان فرصت بزرگی است. این دعاهایی که در این ماه‌ها وارد شده است، راه را برای ما باز می‌کند. من و شما اگر بخواهیم با خدای متعال حرف بزنیم و یک مطالبه‌ای داشته باشیم، حقیقتاً درست بلد نیستیم. این دعاها با بلیغ‌ترین زبان، یاد می‌دهند به ما که از خدای متعال چه بخواهیم و با خدا چه جوری حرف بزنیم. همین مناجات شریف شعبانیه، فقراتی که از اول تا آخر این دعا هست، هرکدام از این‌ها یک دریایی از معرفت است. علاوه بر این به ما یاد می‌دهد که چطور با خدا حرف بزنیم و از خدا چه بخواهیم. «الْهَى هَبْ لِي قَلْبًا يَدْنِيهِ مِنْكَ شَوْقُهُ وَ لِسَانًا يَرْفَعُ إِلَيْكَ صِدْقُهُ وَ نَظْرًا يَقْرَبُهُ مِنْكَ حَقُّهُ»؛ ببینید،

سه نقطه‌ی کلیدی اساسی در یک فقره‌ی کوتاه دعا؛ «یَدْنِيهِ مِنْكَ شَوْقُهُ»؛ آن وقت این شوق، دل را به خدا نزدیک می‌کند. «وَ لِسَانًا يَرْفَعُ إِلَيْكَ صِدْقُهُ»؛ زبان صادق، سخن با صداقت. این سخن با صداقت، به سوی خدا بالا می‌رود. «إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَ الْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ»؛ حرف درست، حرف صادقانه، حرف صمیمانه، حرفی که در آن شائبه‌ای از مادیات و خودخواهی و هواپرستی و این چیزها نباشد، سخنی است که به سمت خدا بالا می‌رود. «وَ نَظْرًا يَقْرَبُهُ مِنْكَ حَقُّهُ»؛ نگاه حقیقت‌آمیز و حقیقت‌آلود، نگاه حقانی به مسائل، نه نگاه جانب‌دارانه، نه نگاه هوس‌گرانه، نه نگاه کاسب‌کارانه، مسائل را با نگاه حق، طرف‌داری از حق، دنباله‌ی حق بودن، با این نظر نگاه کنیم؛ آن وقت دل به خدا نزدیک می‌شود. ببینید، راه حرف زدن با خدا را به ما یاد می‌دهند؛ به ما می‌گویند از خدا چه بخواهیم. (۱۳۹۴/۳/۶)

اوست که همه عظمت‌ها باید از او گرفته بشود. معدنش آنجاست. «فَتَّصَلَ» وصول پیدا بکند «إِلَى مَعْدِنِ الْعَظَمَةِ وَ تَصِيرُ أَرْوَاحُنَا مُعَلَّقَةً بِعِزِّ قُدْسِكَ» حالا که رسید، ارواح معلق بشود «بِعِزِّ قُدْسِكَ». این همان معنایی است که عرفا می‌گویند. (تفسیر سوره حمد، ص: ۱۸۱)

رهبر معظم انقلاب

توحید یعنی عبودیت
خدای متعال به
صورت انحصاری؛

این دعاها با بلیغ‌ترین زبان، یاد می‌دهند به ما که از خدای متعال چه بخواهیم و با خدا چه جوری حرف بزنیم.

یعنی هواها، هوس‌ها، شهوت‌ها، غضب‌ها بر زندگی انسان حاکم نباشد؛ یعنی دیکتاتوری‌ها، استبدادها و منیت‌ها اداره‌کننده‌ی زندگی انسان نباشند؛ منشأ مدیریت زندگی انسان عبارت باشد از علم الهی و قدرت الهی و رحمت الهی و فیض الهی و هدایت الهی؛ این معنای توحید است. در درجه‌ی اول همه‌ی آن کسانی که با منیت خود، با تکبر خود، با استبداد خود، با ظلم خود می‌خواهند بر امور جامعه‌ی بشری و جوامع بشری تسلط پیدا کنند، با شعار توحید عقب‌زده می‌شوند، لذا دشمنی می‌کنند. «وَ كَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَاطِئِينَ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا»؛ (انعام: ۱۱۲) همه‌ی پیغمبران با صاحبان زر و زور، با مستبدان عالم، با زورگویان عالم، با فراعنه‌ی عالم روبه‌رو شدند، مواجه شدند و با آن‌ها مبارزه کردند. بدون مبارزه‌ی حق، باطل مجبور به عقب‌نشینی نمی‌شود؛ اینکه بشریت روزبه‌روز از اول تاریخ بشر تا امروز به

حضرت آیت الله سعادت پرور رحمته الله علیه

تمام معنا از این رحمت برخوردار است، دارای نهایت کمالات معنوی بوده و به منزلت انسانیت نایل گردیده

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَافْتَحْ لِي مِنْ خَزَائِنِ رَحْمَتِكَ، وَارْحَمْنِي رَحْمَةً لَا تُعَذِّبُنِي بَعْدَهَا أَبَدًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ»؛ (خداوندا! محمد و خاندان او را مشمول رحمت [ویژه و خاص خویش] بگردان و گنجینه‌های رحمت را به روی من بگشا و مرا مورد چنان رحمتی قرار ده که دیگر بعد از آن هیچ گاه در دنیا و آخرت عذابم نفرمایی.)

اگر خزاین این رحمت ... به تمام معنا به روی کسی گشوده شود، جایی برای تصور عذاب دنیوی و آنچه بشر عادی در این عالم عذاب می‌پندارد و نیز عذاب اخروی از ابتدای انتقال از این عالم تا ورود در بهشت، باقی نمی‌ماند.

مراد از رحمت در جمله‌ی «وَافْتَحْ لِي مِنْ خَزَائِنِ رَحْمَتِكَ»، رحمت رحیمیه است؛ زیرا رحمت رحمانیه، رحمتی است که همه‌ی مخلوقات بدان ظهور یافته‌اند و از ابتدای خلقت تا آخر، از هر جهت از آن بهره‌مند می‌گردند و بدون آن چیزی در عالم وجود و دوام پیدا نمی‌کرد.

و مخلص نامیده می‌شود و خداوند مخلصین را به نص قرآن کریم از همه‌ی عذاب‌ها مصون خواهد داشت. بر این اساس، با دو جمله‌ی این فراز از دعا، تقاضای مقام مخلصیت شده و آن، همان رحمتی است که در صلوات برای محمد و آل محمد علیهم‌السلام درخواست شده است؛ زیرا معنای صلوات درخواست بالاترین مرحله‌ی رحمت رحیمیه برای محمد و آل محمد علیهم‌السلام است، که مقام سلام و امنیت مطلق است و اگر ما آن را برای آنان تقاضا می‌کنیم، از آنجا که آنان دارای چنین مقامی و استوار در آن هستند، در واقع آن را برای خود تقاضا می‌کنیم.

(نور هدایت: ج ۱، ص: ۱۵۶)

بنابراین، وجود و حیات واقعی همه‌ی موجودات، به رحمت رحیمیه و ملکوت و تسبیح و تحمید و تقدیس تکوینی و غیرتکوینی آن‌ها در پیشگاه حضرت حق است. اگر خزاین این رحمت به تعبیر دعا: «وَافْتَحْ لِي مِنْ خَزَائِنِ رَحْمَتِكَ» به تمام معنا به روی کسی گشوده شود، جایی برای تصور عذاب دنیوی و آنچه بشر عادی در این عالم عذاب می‌پندارد و نیز عذاب اخروی از ابتدای انتقال از این عالم تا ورود در بهشت، باقی نمی‌ماند.

از این رو، در ادامه می‌فرماید: «وَارْحَمْنِي رَحْمَةً لَا تُعَذِّبُنِي بَعْدَهَا أَبَدًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ» و کسی که به

هر یک از روش‌های اجتماعی که در جامعه‌های مختلف بشری جاری می‌باشد، یک رشته از اسرار نهانی در بر دارد که اگر بر عامه مردم روشن شود، به ریاست کارگردانان جامعه و خواسته‌های شهوی آنان ضربه‌هایی وارد می‌آورد، از آن جهت است که

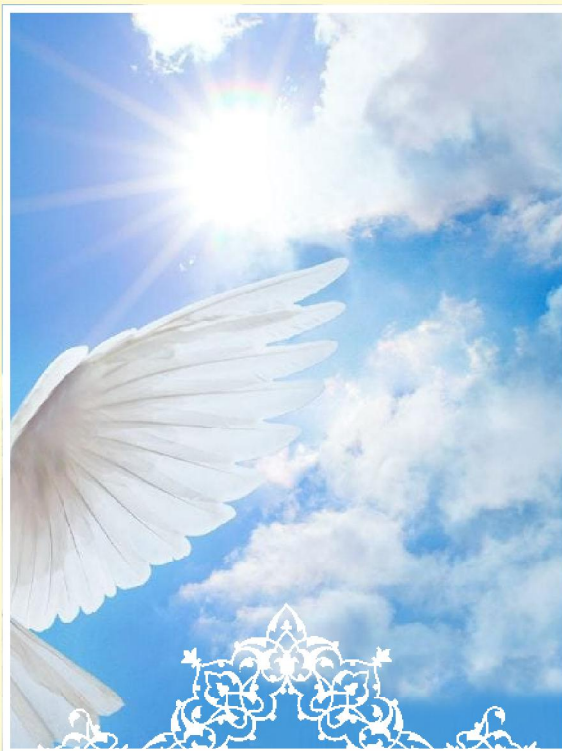
در اسلام کتمان حقایق از گناهان بزرگ معرفی شده است و خدای متعال در کلام خود آنانی را که حق را کتمان می‌کنند، لعنت کرده است...

آنان پیوسته حقایقی را از توده مردم پوشیده می‌دارند، و علت این مطلب آن است که بسیاری از مطالب و مقررات ساخته مغز خود آن‌هاست، و چون مخالف عقل و صلاح اجتماع و افراد می‌باشد، می‌ترسند که اگر کشف شود، سیل اعتراض به رویشان جاری گردد و منافعشان به خطر افتد! به همین جهت، کلیسای مسیحیت و مراکز روحانی دیگر ادیان به مردم اجازه تفکر آزاد را نمی‌دهند. بلکه حق تغییر و توضیح معارف دینی و بیانات کتاب مذهبی را از خصائص خویش می‌دانند و بر مردم است که هر چه آنان می‌گویند، بی‌چون و چرا و بدون بحث و کنجکاوی - آزاد - بپذیرند! همین روش است که به بسیاری از روش‌های دینی لطمه وارد ساخته است و روش کنونی مسیحیت شاهی صادق بر این گفتار است. ولی چون اسلام به حقانیت خود اطمینان و اعتماد دارد و هیچ گونه نقطه مبهم و تاریکی در راه خود نمی‌بیند، برخلاف همه روش‌های مذهبی و غیر مذهبی دیگر به نکاتی مهم دستور می‌دهد:

اول؛ هیچ مطلب حقی را پوشیده نمی‌دارد و به پیروان

خویش نیز اجازه نمی‌دهد که حقی را بپوشانند، زیرا شرایع این دین پاک بر طبق قانون فطرت و آفرینش تنظیم شده و هیچ چیز آن از ناحیه حق و حقیقت قابل تکذیب نیست. در اسلام کتمان حقایق از گناهان بزرگ معرفی شده است و خدای متعال در کلام خود آنانی را که حق را کتمان می‌کنند، لعنت کرده است آنجا که می‌فرماید: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ﴾ (بقره: ۱۵۹)؛ [به درستی کسانی که کتمان می‌کنند آنچه را از بینات و هدایت که ما نازل کردیم بعد از آنکه آن را برای مردم در کتاب روشن ساختیم، اینگونه اشخاص را خدا لعنت می‌کند و همه لاعنان نیز لعنت می‌کنند.]

دوم؛ پیروان خود را امر فرموده که درباره حقایق و معارف آزادانه به تفکر بپردازند و در هر جا که کوچک‌ترین ابهامی برای آنان پیدا شد، توقف نمایند و قدم پیش نگذارند تا پیوسته ایمان روشنشان از گزند تاریکی شک و شبهه محفوظ بماند، و چنانچه گرفتار شبهه و تردیدی شوند، با کمال انصاف و حق‌جویی در دفع آن بکوشند، آزادانه به حل آن بپردازند. خدای متعال در سوره اسراء می‌فرماید: «از چیزی که روشن نیست پیروی مکن». (تعالیم اسلام: ۲۱۳)

استاد غفاری (مد ظله)

اهمیت صلوات بر اهل بیت (علیهم السلام)

حضرت امام علیه السلام خیلی عنایت به مناجات شعبانیه داشتند. امیدواریم که ان شاء الله تعالی ما هم از فیوضات این ماه بهره‌مند بشویم، بالاخص توجهی که ائمه هدی علیهم السلام به این مناجات داشتند. این را خیلی به خودتان بگویید من مهمان رسول الله صلی الله علیه و آله هستم. هی افتخار هم بکن که تو مهمان رسول الله صلی الله علیه و آله هستی، او را پیش رو ببینی، یعنی انگار واقعاً به محضر او رسیده‌ای، انگار وارد بر خانه‌ی او شدی و او میزبان است، دارد نگاهت می‌کند و نگاهی محبت آمیز و مدام می‌گوید: از من بخواهید. یعنی الان وقتش است. اگر این توجه بیاید آن وقت این مناجات را خوب خواهیم فهمید، آن وقت

صلوات شعبانیه را خوب خواهیم فهمید.

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَاسْمَعْ دُعَائِي إِذَا دَعَوْتُكَ، وَاسْمَعْ نِدَائِي إِذَا نَادَيْتُكَ. وَاقْبَلْ عَلَيَّ إِذَا نَجَيْتُكَ، فَقَدْ هَرَبْتُ إِلَيْكَ»؛ ببینید در رابطه با صلوات خیلی بیانات ارزشمندی از ناحیه ائمه هدی علیهم السلام آمده است. خب آن‌ها می‌توانند این طور بگویند، آن‌ها در جایگاه خودشان هستند. ولی من و شما می‌توانیم همین طور بگوییم «وَاسْمَعْ دُعَائِي»؟ این یک پیش زمینه می‌خواهد. نمی‌شود همین طور ورود پیدا بکنیم. اما صاحبان صلوات آن قدر جایگاه رفیعی در محضر الهی دارند که انسان به راحتی بعد از این ورود پیدا می‌کند. یعنی به حرمت ائمه هدی علیهم السلام و به حرمت پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله، انسان آن قفل‌های درونش، آن لکنت‌های زبانش باز می‌شود. از طرفی عظمت پروردگار متعال انسان را می‌گیرد، از طرفی گناه‌ها و خطاها و لغزش‌هایش اجازه نمی‌دهد انسان همچنین ارتباط خاصی با پروردگار متعال پیدا کند، اما صلوات این چنین راه را برای انسان باز می‌کند. (۱۳۹۴/۲/۳۱)

۹. هر روز دو رکعت نماز جهت ظهور امام زمان علیه السلام (مانند نماز صبح)؛

۱۰. حضرت استاد فرمودند در این ماه رفقا به قدر حال و اقبال از مفاتیح استفاده نمایند و حتی تعبیر «غواصی در مفاتیح» را به کار بردند.

اعمال

و دستورالعمل‌های

ماه شعبان المعظم

۱. محاسبه از شعبان تا شعبان؛
۲. غسل توبه و نماز توبه (آخرین روز رجب قبل از غروب)؛
۳. شریک قرار دادن ذوی الحقوق مخصوصاً پدر و مادر؛
۴. صلوات شعبانیه هر روز بین ظهر و عصر (وقت زوال)؛
۵. مناجات شعبانیه روزی سه چهار فقره؛
۶. ۳۳۳ تهلیل (ذکر شریف «لا اله الا الله») احتیاطاً ۳۵۰ مرتبه و ترجیحاً شب گفته شود؛
۷. هر هفته شب جمعه نماز استغاثه به امام زمان علیه السلام (ترجیحاً سحر)؛
۸. نماز امام زمان علیه السلام در مسجد جمکران (هر روز، اگر نشد یک روز درمیان، نشد هفته‌ای یک بار)

مزارش معروف است به بقعه کرامات، در قبرستانی به نام قبرستان فیض. کمالات ظاهری و معنوی وی از تألیفات وی ظاهر می‌شود. قریب ۱۱۹ تألیف دارد. (پاسداران حرم عشق، ج ۸، ص: ۳۳۸)

در محضر

ملا محسن فیض کاشانی

علامه امینی رحمته الله (صاحب کتاب شریف الغدیر) می‌گوید: ملا فیض کاشانی رحمته الله علمدار فقه، پرچمدار حدیث، مشعلدار فلسفه، گنجینه عرفان، کوه عظیم اخلاق و امواج خروشان علم و معرفت و دانشمندی بی‌نظیر است که روزگار کمتر مانند او به ظهور می‌رساند و شب و روز از این که مثل او را بیاورد، عقیم می‌باشد.

تو گذر کنی نگوئی تو که ای چرانشته؟

به در طبیب عشقم به امیدها نشسته

من و شمع ایستاده تو به مدعا نشسته

که برد دل نهفته به کمین ما نشسته

به رهش سلاح داران همه جابه جانشسته

ز فغان داد خواهان که به راهها نشسته

سپه بلای عشقت چه به جان ما نشسته

چو ملک چو حور بینی به در دعا نشسته

چه کنم به غی زاری من در بلا نشسته

شب و روز در ره تو من مبتلا نشسته

ز تو کار بسته دارم دل و جان خسته دارم

چه شود همین تو باشی ره مدعی نباشد

ز دو چشم نیم خفته به اشاره نکته گفته

به تو کی رسد نگاهم که ز زلف و چشم و ابرو

به تو چون رسد فغانم چو پراز صداست کویت

همه رنج و محنت و غم همه درد و سوز و ماتم

ره خیرا مگر بیوئی دل خسته ای. بجوئی

چو ز دست فیض نآید به جز از فغان و ناله

نشانی سایت:

www.ShahdEshgh.ir

نشانی در پیام رسان ها و شبکه های اجتماعی:

[@ShahdEshgh](https://www.instagram.com/ShahdEshgh)